

HOOFDSTUK 6. INDIVIDUELE ACTIVITEITEN MET VUURWAPENS

6.1 De jacht

De jacht is traditioneel een van de belangrijkste activiteiten waarvoor particulieren vuurwapens gebruiken. Dat wordt ook erkend in het Belgische regime voor de controle op vuurwapens: zoals in sectie 3.2.3 werd uiteengezet, voorziet de wapenwet in een uitzonderingsregime voor houders van een jachtverlof. Zij kunnen bepaalde vuurwapens verwerven zonder voor elk wapen een afzonderlijke vergunning te moeten aanvragen. De bevoegdheid voor de jacht ligt bij de gewesten; zij bepalen niet alleen de modaliteiten waaronder jachtverloven verkregen kunnen worden, maar ook de algemene regelgeving met betrekking tot de jacht.

De jacht in Vlaanderen verschilt van die in Wallonië. Dat heeft ten eerste te maken met de wildsoorten waarop gejaagd kan worden. In Vlaanderen wordt voornamelijk gejaagd op kleinere wildsoorten, terwijl men in het Waals Gewest ook op grof wild jaagt. Dat verklaart gedeeltelijk waarom de jachtregelgevingen in de twee gewesten op sommige punten van elkaar afwijken. Ten tweede wordt door sommige actoren gesteld dat de Vlaamse en de Waalse publieke opinies de jacht op een andere manier benaderen. De jachtverenigingen hebben bijvoorbeeld de indruk dat de jacht in Wallonië meer ingeburgerd is en meer geaccepteerd wordt. In Vlaanderen daarentegen wordt de jacht volgens hen meer geproblematiseerd.¹ De resultaten van onze telefonische bevraging bij een representatieve steekproef van duizend Belgen ondersteunen deze stellingname evenwel niet: de jacht wordt zowel in Wallonië als in Vlaanderen door een overgrote meerderheid van de bevolking gesteund als een activiteit waarvoor het mogelijk moet zijn om een vuurwapen te bezitten.

De belangen van de jacht worden in Vlaanderen verdedigd door de Hubertus Vereniging Vlaanderen (HVV).² De HVV ontstond als gevolg van de herstructurering van de Koninklijke Sint-Hubertus Club van België, die sinds 1909 bestaat en in 2002 hervormd werd om de organisatie aan te passen aan de Belgische staatsstructuur en de regionalisering van de jachtmaterie. Naast de HVV ontstond ook de '*Aile wallonne*'.³

HVV vertegenwoordigt ongeveer 70% van alle Vlaamse jagers.⁴ De HVV functioneert ook als kenniscentrum, waarbij de grote meerderheid van de wilbbeheereenheden is aangesloten.⁵ HVV werkt nauw samen met het Instituut voor de Jachtopleiding⁶ dat lessenreeksen organiseert ter voorbereiding van het jaarlijkse officiële theoretische en praktische jachtexamen.

Door de grote verschillen tussen de jacht in Vlaanderen en in Wallonië bestaan er dus ook verschillen tussen de Vlaamse en Waalse jachtregelgeving. In deze paragraaf gaan we voornamelijk in op het Vlaamse jachtregime. We bekijken ten eerste kort de regelgeving met betrekking tot het jachtverlof en het gebruik en vervoer van vuurwapens tijdens de jacht. Ten tweede gaan we na hoeveel jagers en jachtwapens er zijn in Vlaanderen. Om een vergelijkend perspectief mogelijk te maken, worden ook de Waalse cijfers gegeven. Ten slotte werpen we in deze paragraaf een blik op het socio-economische profiel van de Vlaamse jagers.

6.1.1 *De jacht met vuurwapens*

De jacht wordt in Vlaanderen geregeld door het jachtdecreet van 24 juli 1991. Dat decreet stelt dat jagen alleen is toegestaan aan de personen die over een jachtverlof beschikken. Onder welke voorwaarden de jachtverloven uitgereikt worden, werd hierboven uiteengezet (zie sectie 3.2.3). Volgens de wapenwet van 8 juni 2006 kunnen jagers met hun jachtverlof bepaalde vuurwapens, alsook de munitie voor deze wapens, aankopen zonder voor elk wapen afzonderlijk een vergunning aan te vragen. Het gaat meer bepaald over de lange wapens die door de gewestelijke overheden worden toegelaten voor de jacht op hun grondgebied. Omdat er verschillen bestaan tussen de jacht in Vlaanderen en in Wallonië, bijvoorbeeld wat het gejaagde wild betreft, bestaan er ook kleine verschillen tussen de wapens en de munitie die jagers met hun jachtverlof kunnen aankopen in het Vlaams en het Waals Gewest.⁷ De gouverneurs kunnen het recht van een jager om bepaalde wapens te bezitten via zijn jachtverlof intrekken, beperken of schorsen als blijkt dat het wapenbezit een probleem vormt voor de openbare orde.⁸

Jagers die over een geldig jachtverlof beschikken mogen hun wapens dragen zonder over een afzonderlijke wapendrachtvergunning te beschikken. Dat geldt echter alleen tijdens de jacht zelf en op het jachtterrein. Buiten de jachtterreinen moeten de jagers zich houden aan de regelgeving met betrekking tot het vervoer van vuurwapens. Bij het vervoeren van wapens, bijvoorbeeld van en naar het jachtterrein of tussen twee uit elkaar gelegen jachtgebieden, moeten de wapens ongeladen zijn en verpakt in een afgesloten koffer, of voorzien zijn van een trekkerlot of een equivalente beveiliging.⁹

Jagers mogen niet het hele jaar door jagen. Voor elke soort of geslacht van wild en voor elke jachtwijze legt de Vlaamse Regering jaarlijks de data van de opening en

de sluiting van de jacht vast. Het is bovendien verboden 's nachts te jagen.¹⁰ Het jachtdecreet bepaalt ook waar gejaagd mag worden. Zo is het verboden te jagen op grond zonder uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar. Van het jachtterrein moet bovendien een plan opgemaakt en ingediend worden bij de arrondissementscommissaris. De jacht met het geweer is alleen toegelaten op jachtterreinen van minimum veertig hectare. Daarbij is het verboden om op minder dan honderdvijftig meter van woningen of gebouwen vuurwapens af te vuren in de richting van de bebouwing. Het jagen op publieke domeinen is alleen toegelaten na een openbare aanbesteding van het jachtrecht.¹¹

Voor de jacht op zondag geldt sinds juli 2008 een specifieke regeling. Jagers die op zondag met vuurwapens willen jagen, moeten dat ten laatste 24 uur op voorhand melden via een elektronisch meldpunt van het Agentschap Natuur en Bos. Deze regeling werd getroffen om de veiligheid en de verenigbaarheid van de jacht met andere recreatieve activiteiten in buitengebieden te waarborgen.¹² De jaren voordien waren er immers een aantal incidenten gemeld en klachten geformuleerd over conflicten tussen jagers en andere recreanten, zoals wandelaars, over het gebruik van buitengebieden voor recreatie op zondag. Door het meldpunt voor de jacht op zondag in te richten probeerde de overheid aan deze situatie tegemoet te komen. Via het meldpunt moeten jagers niet alleen hun zondagse jachtactiviteiten op voorhand melden, maar kunnen andere zondagse recreanten zoals wandelaars ook klachten formuleren over mogelijke conflicten met jagers. Aldus hoopte de Vlaamse overheid een evaluatie te kunnen maken van het aantal jachtactiviteiten op zondagen en van het aantal conflicten met andere recreatieve activiteiten.¹³ Sinds de invoering van het meldpunt werden ongeveer zestig klachten geteld (anonieme en van dezelfde klager afkomstige klachten niet meegeteld), waarvan een groot deel handelingen betrof die door de wetgeving worden toegelaten. De afschaffing van de meldingsplicht en het klachtenmeldpunt over de zondagjacht was bij het ter perse gaan van dit boek voorwerp van debat in het Vlaams Parlement.¹⁴

6.1.2 *Het aantal jagers en jachtwapens*

Het aantal jagers dat in Vlaanderen actief is, kan nagegaan worden door de cijfers over de afgeleverde jachtverloven en -vergunningen te raadplegen. Er bestaan twee soorten jachtverloven: een jachtverlof van € 150 is alle dagen geldig tijdens het jachtseizoen, terwijl een verlof van € 105 alleen op zondagen tijdens het jachtseizoen geldig is. Een jachtvergunning (€ 40) kan aangevraagd worden door houders van een jachtverlof die als gastheer een vergunning willen krijgen voor genodigden die niet in het gewest wonen waar het jachtverlof van de gastheer geldig is. De jachtvergunning is slechts geldig voor de vijf vooraf bepaalde data van het jachtseizoen die erop vermeld staan.¹⁵

Het aantal in het Vlaams Gewest uitgereikte jachtverloven schommelt al jaren rond de 12 000. Van het seizoen 1999-2000 tot 2004-2005 daalde het aantal Vlaamse jachtverloven. Sindsdien zette zich opnieuw een stijging door. In het seizoen 2008-2009 was er een kleine terugval ten opzichte van het jaar voordien.

Tabel 6.1. Uitgereikte jachtverloven en -vergunningen in het Vlaams Gewest, 1999-2009.

Seizoen	Jachtverlof € 150	Jachtverlof € 105	<i>Jachtverlof Totaal</i>	Jachtvergunning € 40
1999-2000	12 408	165	12 573	1096
2000-2001	12 169	190	12 359	1035
2001-2002	11 998	201	12 199	1016
2002-2003	11 812	181	11 993	894
2003-2004	11 731	75	11 806	832
2004-2005	11 590	79	11 669	841
2005-2006	11 656	85	11 741	957
2006-2007	11 888	131	12 019	976
2007-2008	12 088	101	12 189	900
2008-2009	12 048	95	12 143	930

Bron: Vlaams Gewest, Agentschap voor Natuur en Bos.

Tabel 6.2. Uitgereikte jachtverloven en -vergunningen in het Vlaams Gewest 2008-2009, per provincie.

Provincie	Jachtverlof € 150	Jachtverlof € 105	Jachtvergunning € 40
Antwerpen	2741	18	113
Limburg	2208	17	98
Oost-Vlaanderen	2713	22	126
Vlaams-Brabant	2213	18	199
Voeren	60	0	7
West-Vlaanderen	2113	20	387
Totaal	12 048	95	930

Bron: Vlaams Gewest, Agentschap voor Natuur en Bos.

Momenteel volgen in Vlaanderen een zeshonderdtal aspiranten de jachtopleiding. Het slaagpercentage van deze opleiding schommelt rond de 50%.¹⁶

Het Waals Gewest telt traditioneel meer jagers dan het Vlaams Gewest. Jaarlijks overstijgt het aantal uitgereikte jachtverloven daar gemakkelijk de 15 000. Sinds het jacht-

seizoen 2001-2002 is er een stelselmatige stijging waar te nemen van het aantal jagers in Wallonië. Opvallend is dat ook het aantal jachtvergunningen beduidend hoger ligt in Wallonië dan in Vlaanderen, wat erop zou kunnen wijzen dat een vrij grote groep Vlaamse jagers sporadisch in Wallonië gaat jagen.

Tabel 6.3. Uitgereikte jachtverloven en -vergunningen in het Waals Gewest, 2001-2010, per provincie.

Seizoen		Henegouwen	Luik	Luxemburg	Namen	Waals-Brabant	Totaal
2001-2002	jvl	3782	3464	1783	2343	4292	15 664
	jvg ¹⁷	1022	742	175	256	616	2811
2002-2003	jvl	3796	3497	1807	2391	4340	15 831
	jvg	995	663	184	261	619	2722
2003-2004	jvl	3723	3459	1814	2367	4389	15 752
	jvg	1133	629	232	274	688	2956
2004-2005	jvl	3730	3455	1820	2363	4421	15 789
	jvg	1030	622	231	294	734	2911
2005-2006	jvl	3750	3498	1831	2337	4437	15 853
	jvg	1223	583	218	321	707	3052
2006-2007	jvl	3847	3574	1885	2445	4575	16 326
	jvg	1335	636	240	333	769	3313
2007-2008	jvl	3976	3745	1947	2504	4811	16 983
	jvg	1362	626	277	312	796	3373
2008-2009	jvl	4174	3737	1987	2548	4803	17 249
	jvg	700	478	210	248	671	2307
2009-2010 (tot 02/04)	jvl	4258	3734	2069	2568	4854	17 483
	jvg	638	468	221	241	717	2285

Bron: Waals Gewest, Departement Natuur en Bossen.

Naast een inzicht in het aantal jagers is het ook interessant om na te gaan hoeveel vuurwapens de Belgische jagers bezitten. Statistieken van het Centraal Wapenregister maken het mogelijk hier een gedeeltelijk zicht op te krijgen.

Voor de invoering van de nieuwe wapenwet waren de meeste wapens die voor de jacht gebruikt werden ingedeeld in de categorie van de 'jacht- en sportwapens', die vrij verkrijgbaar waren. Een formulier 'model 9', dat de overdracht van het wapen tussen een handelaar en een jager of tussen twee jagers vaststelde, was voldoende als titel om het wapen te bezitten. De grote meerderheid van de wapens die in oktober 2006 in het bezit van jagers waren, stonden dan ook geregistreerd in de categorie 'jacht- en sportwapens' (model 9). Uit tabel 6.4 blijkt dat er in oktober 2006 in totaal 187 471 wapens in deze categorie (waaronder dus ook de sportwapens) geregistreerd stonden. De wapenwet van 2006 liet toe dat jagers deze wapens konden bezitten op basis van

hun jachtverlof. Uit de tabel blijkt dat in oktober 2006 al 5874 wapens geregistreerd waren op jachtverloven.

Tabel 6.4. Aantal jachtwapens in België, 2006 en 2008.

Jaar	Bezittitel	Aantal totaal	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussel
2006	Jacht- of sportwapen ('model 9')	187 471			
	Statuut jager (jachtverlof)	5874			
2010	Jacht- of sportwapen ('model 9')	95 274	45 672	46 864	2738 ¹⁸
	Statuut jager (jachtverlof)	115 757	58 749	50 837	6171

Bron: Federale Politie, Centraal Wapenregister (statistieken voor oktober 2006 en maart 2010).

In maart 2010 hadden de Belgische jagers 115 757 vuurwapens op hun jachtverloven geregistreerd staan. Als we het cijfer Vlaamse en Waalse jagers voor 2010 nemen, leert een erg ruwe rekensom (omdat de Brusselse jagers hier niet worden meegerekend) dat, wanneer de 29 626 Vlaamse en Waalse jagers 115 757 wapens in hun bezit hebben op basis van hun jachtverlof, dit neerkomt op gemiddeld 3,9 wapens per jager. Dat is echter een onderschatting van de realiteit. In de oude categorie 'jacht en -sportwapens' stonden in maart 2010 nog 95 274 wapens geregistreerd. Hoeveel van deze wapens van jagers zijn, is niet vast te stellen. In deze categorie zaten op dat ogenblik namelijk nog verschillende soorten vuurwapens. Ten eerste konden het vuurwapens zijn van jagers die (voor 31 oktober 2008) hun wapens geregulariseerd hadden door een aanvraag in te dienen om deze wapens op hun jachtverlof te registreren, maar waarvan de administratieve behandeling nog niet was afgelopen. Ten tweede konden het vuurwapens zijn van jagers die hun wapens niet hadden geregulariseerd. Deze wapens waren dan illegale wapens geworden. Ten derde zaten in deze categorie ook de jachtwapens van personen die geen jager waren. Ten slotte kon het ook gaan over verschillende soorten sportwapens, waarvoor al dan niet een aanvraag tot regularisatie werd ingediend.

Tot slot is het belangrijk te benadrukken dat niet alle vuurwapens die door Belgische jagers gebruikt worden op hun jachtverloven geregistreerd staan. Voor sommige wapens geldt het uitzonderingsregime van artikel 12 van de wapenwet niet, dus moeten ze voor die wapens wel een gewone bezitsvergunning aanvragen. Daarvoor kunnen ze de wettige reden 'jacht en faunabeheeractiviteiten' invoeren. Uit de beschikbare statistieken is niet af te leiden hoeveel vuurwapens op dit ogenblik vergund zijn op basis van die wettige reden.

6.1.3 *Het profiel van de jagers*

De jacht heeft de reputatie een elitaire aangelegenheid te zijn. Enkele jaren geleden ging het Instituut voor de Jachtopleiding voor de jaren 2004-2006 de professionele profielen na van de aspirant-jagers, met andere woorden de personen die zich hadden ingeschreven voor de opleiding tot jager. Daaruit bleek dat naast zelfstandigen, beoefenaars van vrije beroepen en kaderpersoneel ook arbeiders, bedienden en studenten een aanzienlijk aandeel van de aspirant-jagers uitmaakten.¹⁹ Deze bevindingen bevestigden de resultaten van een studie uit 1992, die werd uitgevoerd door onderzoekers van de Universiteit Gent in opdracht van de Sint-Hubertus Club. Op basis van een bevraging bij 500 jagers kwam deze studie tot de conclusie dat de Belgische jagers behoorden tot verschillende socio-economische en professionele groepen. De voornaamste groepen waren handelaars en zelfstandigen (12,9%), bedienden (12,6%), gepensioneerden (12%), landbouwers (12%), beoefenaars van vrije beroepen (11,5%), bedrijfsleiders en kaderleden (10,5%), en arbeiders (9%). Uit deze studie bleek ook dat de jacht overwegend een mannenzaak was. Vrouwen maakten in 1991 ongeveer 1% van de jagers uit.²⁰ Dat cijfer lijkt nu wel te stijgen: in 2010 waren 7 tot 8% van de leden van HVV vrouwen, en ook ongeveer één op de tien aspirant-jagers in opleiding zijn vrouwen.²¹

6.2 **Het sportschieten**

Tot de invoering van de wapenwet van 8 juni 2006 hadden sportschutters, in tegenstelling tot jagers, geen eigen statuut. Om vuurwapens aan te kopen en te bezitten om hun sport te kunnen beoefenen, moesten ze dezelfde procedures en regelgeving volgen als de gewone particuliere wapenbezitters. Er bestond geen bijzondere regeling voor het gebruik of het verwerven van wapens door sportschutters.²² De wapenwet van 2006 bracht hier verandering in. Naar analogie met het jachtverlof voor jagers werd voor de sportschutters een bijzondere regeling getroffen met de introductie van de sportschutterslicentie. Omdat sport in het Belgische institutionele model een bevoegdheid van de deelstaten is, liet de federale wapenwet de uitwerking van het statuut voor de sportschutter over aan de gemeenschappen.

In deze paragraaf wordt ten eerste het sportschuttersstatuut nader toegelicht. De focus ligt daarbij op de Vlaamse regelgeving en het sportschieten in Vlaanderen,²³ en niet op het Waalse sportschuttersstatuut.²⁴ Vervolgens komen in deze paragraaf enkele aspecten van de praktijk van het sportschieten in Vlaanderen en een uiteenzetting over het aantal sportschutters aan bod.

6.2.1 *De sportschutterslicentie*

Het Vlaams sportschuttersdecreet legt een aantal voorwaarden op waaraan sport-schutters moeten voldoen om hun sport te kunnen beoefenen. Het uitgangspunt daarbij is dat iedereen die in Vlaanderen het sportschieten wil beoefenen met vergunningsplichtige vuurwapens, over een (voorlopige) sportschutterslicentie moet beschikken. ‘Sportschieten’ wordt door het sportschuttersdecreet gedefinieerd als het beoefenen van de schietdisciplines die door de internationale of door de Vlaamse schietsportfederaties worden aangeboden.²⁵ Dat betekent dat iedereen die een door een schietsportfederatie aangeboden schietdiscipline wil beoefenen, of die in competitieverband plaatsvindt of niet, verplicht houder moet zijn van een sportschutterslicentie. Deze bepalingen betekenen ook dat het ‘recreatief schieten’ (een van de wettige redenen in de wapenwet) mogelijk blijft. Het recreatief schieten is dan het schieten in een schietstand, op een andere manier dan in de door de federaties aangeboden disciplines.²⁶

Om een sportschutterslicentie te krijgen, moet een sportschutter onder meer voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de volle leeftijd van zestien jaar bereikt hebben (als de aanvrager minderjarig is, moet hij toestemming hebben van de ouders of de wettelijke vertegenwoordigers);
- actief lid zijn van een schietsportfederatie;
- niet veroordeeld zijn als dader of als medeplichtige wegens een van de misdrijven waardoor in overeenstemming met de wapenwet aan de betrokkene geen vergunning tot het voorhanden hebben van een vuurwapen zou kunnen worden uitgereikt;
- een medisch attest kunnen voorleggen dat bevestigt dat de sportschutter in staat is een wapen te manipuleren zonder gevaar voor zichzelf of voor anderen;
- slagen voor een theoretische proef betreffende de kennis van de toepasselijke regelgeving;
- slagen voor een praktische proef betreffende het veilig hanteren van een vuurwapen.

Om zich voor te bereiden op de theoretische en praktische proeven kunnen beginnende sportschutters een voorlopige sportschutterslicentie aanvragen. Met deze voorlopige licentie kunnen ze op een schietstand met vuurwapens schieten, maar alleen op voorwaarde dat dit gebeurt onder het toezicht en de begeleiding van een door de federatie aangestelde lesgever.²⁷ Met een voorlopige sportschutterslicentie kunnen geen vergunningsplichtige vuurwapens aangekocht of in bezit gehouden worden.

De sportschutterslicenties worden uitgereikt door schietsportfederaties die daartoe gemachtigd en regelmatig gecontroleerd worden door de Vlaamse Regering. De fede-

raties organiseren ook de theoretische en praktische proeven.²⁸ De Vlaamse Regering koos in 2007 voor deze regeling omdat ze van oordeel was dat de ervaring en de expertise van de federaties voldoende groot was om deze taken op te nemen, terwijl de Vlaamse overheid op dat ogenblik zelf niet over de vereiste expertise beschikte. Volgens de regering zou de inzet van bijkomend personeel om een regeling op te zetten niet alleen veel tijd gekost hebben, maar zou ook het organiseren van de theoretische en praktische proeven door de Vlaamse overheid geleid hebben tot grote bijkomende kosten.²⁹ De Vlaamse Regering heeft vier schietsportfederaties gemachtigd om sportschutterslicenties uit te reiken³⁰:

- de Vlaamse SchietsportKoepel (VSK), de olympische schietsportfederatie, die ontstond uit een samensmelting van het vroegere Koninklijk Verbond der Belgische Schuttersverenigingen, Nederlandstalige afdeling en de Federatie Kleischutters van het Vlaamse Land³¹;
- de FROS Amateursportfederatie, die het sportschieten aanbiedt via het Landelijk Sportschuttersverbond³²;
- de Vlaamse Traditionele Sporten VZW (VLAS), die sporten als het wipschieten organiseert³³;
- de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden (FVHS).³⁴

De gemachtigde federaties werken bij het uitvoeren van hun taken in het kader van het sportschuttersdecreet niet alleen nauw samen met de Vlaamse overheid, het decreet voorziet ook in informatie-uitwisseling tussen de federaties en de gouverneurs. De federaties moeten alle beslissingen over het uitreiken, intrekken en schorsen van sportschutterslicenties onmiddellijk meedelen aan de gouverneurs. De gouverneurs moeten, op hun beurt, beslissingen met betrekking tot het intrekken of schorsen van het recht om een wapen te bezitten of tot het weigeren van een wapenvergunning of een hernieuwing ervan, om redenen die verband houden met de openbare orde, meedelen aan de federaties als het gaat over personen die ook over een sportschutterslicentie beschikken.³⁵ Van zodra de federaties hiervan op de hoogte worden gesteld, moeten zij ook de sportschutterslicentie van deze personen intrekken of schorsen.³⁶ Bij de Franse Gemeenschap bestaat deze regel niet.³⁷ Uit de bevraging die we bij de betrokken actoren hebben uitgevoerd om de wapenwet te evalueren (zie sectie 9.2.9), blijkt dat de samenwerking tussen de provinciale wapendiensten en de schietsportfederaties in de praktijk vlot verloopt.

De sportschutterslicentie is vijf jaar geldig, op voorwaarde dat de sportschutter jaarlijks een uittreksel uit het strafregister voorlegt en bewijst dat hij nog steeds actief lid is van een schietsportfederatie.³⁸ Om als actief lid te worden beschouwd, moet de sportschutter deelnemen aan minstens twaalf schietbeurten per jaar, die gespreid zijn over minstens twaalf dagen en minstens twee trimesters. Om dat te kunnen controleren, moet de sportschutter zijn schietbeurten laten registreren in een sportschut-

tersboekje.³⁹ Als de sportschutter de jaarlijkse verlenging van zijn licentie niet tijdig in orde brengt, kan de licentie ingetrokken worden.

Het bezit van een sportschutterslicentie laat sportschutters toe:

- te schieten met vuurwapens, ook zonder deze te bezitten, bijvoorbeeld door de wapens van de club of van een familielid te gebruiken;
- indien de sportschutter meerderjarig is, bepaalde types vuurwapens te kopen en te bezitten zonder voor elk wapen afzonderlijk een voorafgaande vergunning te moeten aanvragen⁴⁰;
- de wettige reden ‘sportief schieten’ te bewijzen wanneer de sportschutter een vergunning aanvraagt voor vuurwapens die hij niet via de sportschutterslicentie kan verwerven.

De types vuurwapens die sportschutters kunnen kopen en bezitten via hun sportschutterslicentie worden bepaald in een ministerieel besluit van 15 maart 2007.⁴¹ Zo worden bijvoorbeeld pistolen van kaliber .22 die “specifiek voor het sportschieten ontworpen” werden, vrijgesteld van de vergunningsplicht voor houders van een sportschutterslicentie.⁴² Voor de vergunningsplichtige vuurwapens die niet onder dit ministerieel besluit vallen, moeten sportschutters een vergunning aanvragen volgens de normale procedure, op basis van de wettige reden ‘sportief schieten’. De sportschutterslicentie dient dan als bewijsmiddel.

6.2.2 *Schuttersverenigingen en schietstanden*

✓ Schuttersverenigingen

Het sportschieten gebeurt in clubverband. Om een sportschutterslicentie te kunnen krijgen, moeten sportschutters lid zijn van een schuttersvereniging die op haar beurt lid is van een schietsportfederatie. De meeste schietclubs in Vlaanderen beschikken over een schietbaan voor luchtdrukwapens en een baan tot 25 meter die geschikt is voor handvuurwapens. Er zijn in Vlaanderen een vijftal schietstanden waar op 100 meter geschoten kan worden: in Oostende, Kontich, Gent, Leopoldsburg en Maasmechelen. Het lidgeld verschilt van club tot club, maar varieert in principe tussen 35 en 200 euro per jaar. Ook het aantal leden van de schietclubs varieert sterk.

In 2007 waren bij de VSK, de grootste schietsportfederatie in Vlaanderen, 105 schuttersverenigingen aangesloten. Dat is beduidend minder dan in het midden van de jaren negentig (1993-1997), toen ongeveer 135 schuttersverenigingen waren aangesloten bij de VSK. Deze daling tekent zich vooral af in de provincie Antwerpen. Sinds eind jaren negentig schommelt het aantal schuttersverenigingen bij de VSK rond de 100. Opvallend is dat in 2007, het jaar na de invoering van de nieuwe wapenwet, dat aantal steeg ten opzichte van de voorgaande jaren.

Tabel 6.5. Evolutie aantal clubs aangesloten bij de Vlaamse Schietsportkoepel 1993-2007, per provincie.

	VL-BR.	ANTW.	LIMB.	W-VL.	O-VL.	Totaal
1993	14	39	10	31	31	125
1994	16	40	13	33	32	134
1995	16	40	13	33	33	135
1996	19	41	14	36	32	142
1997	17	36	16	35	31	135
1998	16	17	15	34	30	112
1999	16	15	15	32	29	107
2000	16	14	15	34	30	109
2001	15	16	15	32	29	107
2002	16	16	14	30	28	104
2003	16	16	14	29	28	103
2004	17	16	14	29	28	104
2005	16	15	14	28	26	99
2006	15	16	14	27	25	97
2007	18	18	15	27	27	105

Bron: 'De Olympische Schietsport', tijdschrift van VSK, 4e kwartaal 2007.

Ter vergelijking: bij de *Union Royale des Sociétés de Tir de Belgique Aile Francophone* (URSTBF), de grootste federatie in de Waalse gemeenschap, waren in 2008 107 schietclubs aangesloten.⁴³

✓ Sportschieten in een schietstand

Het schieten in de schietstand is gebonden aan een reeks veiligheidsvoorschriften. Wanneer er niet met de wapens geschoten wordt, moeten ze bewaard worden in de wapenkamer van de schietstand. Bij het schieten moet de loop steeds in de richting van de doelen gericht zijn. De trekker mag alleen worden aangeraakt tijdens het mikken op de doelen. Als het wapen verplaatst wordt, moet het zichtbaar ontladen zijn en moet de loop steeds in een veilige richting gehouden worden.⁴⁴

Elke schietbeurt in een schietstand moet geregistreerd worden. Dat gebeurt niet alleen in de registers van de schietstand (zie sectie 5.4), sportschutters moeten hun schietbeurten ook registreren in een sportschuttersboekje, dat ze krijgen van de schietsportfederatie waarbij ze aangesloten zijn. Aan de hand van dit boekje kunnen ze bewijzen dat ze het aantal minimaal vereiste jaarlijkse schietbeurten halen om hun licentie te

behouden.⁴⁵ De schietbeurten worden in het boekje geregistreerd door de verantwoordelijke van de federatie of de schuttersvereniging.⁴⁶

6.2.3 Aantal sportschutters

In 2009 kende Vlaanderen officieel bijna 27 000 sportschutters. Ongeveer 60% van hen is lid van een schuttersvereniging die is aangesloten bij de Vlaamse Schietsportkoepel (VSK), de grootste schietsportfederatie van Vlaanderen. Ongeveer 35% van de sportschutters vinden we bij schuttersverenigingen die lid zijn de FROS Amateursportfederatie. Verder is ook een kleiner aantal sportschutters aangesloten bij de vzw Vlaams Traditionele Sporten (VLAS) en bij de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden (FVHS). We moeten hierbij wel vermelden dat niet alle leden van deze sportfederaties ook effectief vuurwapens gebruiken om hun sport te beoefenen. Ten eerste zijn er sportschutters die alleen met luchtdrukwapens schieten die niet vergunningsplichtig zijn, en ten tweede bieden federaties zoals FROS Amateursportfederatie en VLAS niet alleen het sportschieten maar ook andere sporttakken aan. In tabel 6.6 worden van de erkende schietsportfederaties FROS, VLAS en FVHS alleen die leden vermeld die effectief het sportschieten beoefenen.

Tabel 6.6. Het aantal leden van erkende schietsportfederaties, 2005-2009.

	2005	2006	2007	2008	2009
VSK	10 513	12 267	18 742	17 214	16 241
FROS	4841	4875	7134	9055	9224
VLAS	524	500	844	892	837
FVHS	n.b.	n.b.	1610 ⁴⁷	668	579

Bron: Anciaux, B., antwoord op schriftelijke vraag nr. 90 van Els Van Weert d.d. 15 januari 2009, zitting 2008-2009, Vlaams Parlement; statistieken BLOSO, 11 mei 2010; en statistieken Kunsten en Erfgoed, 15 juli 2010.⁴⁸

Uit tabel 6.6 blijkt dat de ledenaantallen van de Vlaamse schietsportfederaties de afgelopen jaren een opvallende evolutie hebben doorgemaakt. In 2007, het jaar na de invoering van de nieuwe wapenwet van 8 juni 2006, steeg het aantal leden van schietsportfederaties aanzienlijk. De schuttersverenigingen werden overspoeld door nieuwe leden en konden de aanvragen amper bijhouden.⁴⁹ De stijging was het opmerkelijkst bij de clubs aangesloten bij VSK, maar ook bij FROS en VLAS boden zich opvallend veel nieuwe leden aan. Bij VSK werd in 2008 alweer een daling ingezet van het aantal aangesloten leden.

Hoewel de precieze aantallen niet volledig overeenkomen met de bovenstaande cijfers, tonen ook de ledenaantallen die door VSK in hun eigen tijdschrift gepubliceerd

werden een gelijkaardige tendens. Er was vooral een opmerkelijke stijging van de ledenaantallen in 2007, en dat in alle Vlaamse provincies.

Tabel 6.7. Ledenevolutie van de schietclubs aangesloten bij de Vzw Vlaamse Schutterskonfederatie (nu Vlaamse SchietsportKoepel), 2002-2007, per provincie.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vlaams-Brabant	1026	1201	1039	1057	1105	1866
Limburg	1901	1905	1802	1812	2217	3745
Oost-Vlaanderen	1982	1932	1797	1819	1950	2684
West-Vlaanderen	2667	2660	2772	2612	2917	3886
Antwerpen	2722	2599	2398	2252	2729	4970
Totaal	10 298	10 297	9808	9552	10 918	17 151

Bron: 'De Olympische Schietsport', tijdschrift van VSK, 4e kwartaal 2007.

Bij de Franstalige Gemeenschap is dezelfde tendens waarneembaar. In het jaar na de invoering van de nieuwe wapenwet van 2006 gingen de ledenaantallen van de URSTBf, de Franstalige vleugel van de unie van schietverenigingen, aanzienlijk de hoogte in. In 2008 en 2009 zette zich vervolgens een daling in.

Tabel 6.8. Ledenaantallen URSTBf, 2005-2009.

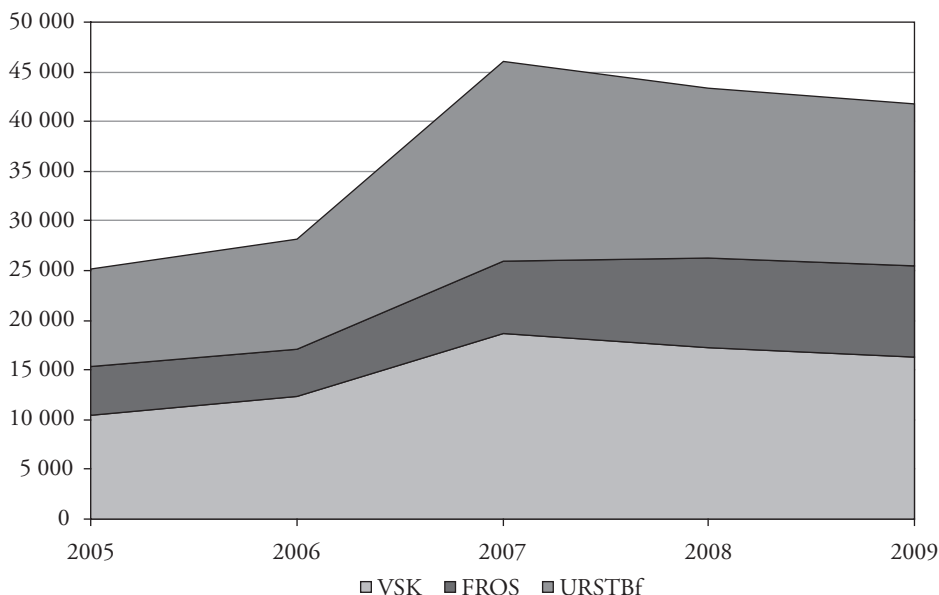
	Ledenaantallen URSTBf
2005	9795
2006	11 025
2007	20 235
2008	17 057
2009	16 383

Bron: Secretariaat URSTBf.

Deze aanzienlijke stijging – op één jaar tijd kwamen er in België ongeveer 20 000 nieuwe leden bij – kan verklaard worden als een poging van grote groepen wapenbezitters om de impact van de nieuwe, strengere wapenwet te ondervangen. Veel wapenbezitters, die voor de invoering van de nieuwe wet vergunningen voor hun wapens bezaten, vreesden onder het nieuwe controleregime geen wettige reden te kunnen aantonen voor het behoud van hun wapens. Door zich aan te sluiten bij een schuttersvereniging hoopten ze alsnog een wettige reden te kunnen aantonen.⁵⁰ De schuttersverenigingen zagen de nieuwe leden niet altijd even graag komen en hielden hen

doorgaans een tijdje goed in het oog.⁵¹ Met de wijziging van de wapenwet van 2008 werd de mogelijkheid gecreëerd van passief wapenbezit, met andere woorden: het bezit van een wapen zonder de munitie en zonder de verplichting actief met het wapen te gaan schieten op een schietstand. Personen die onder het regime van de oude wet hun wapens legaal voorhanden hadden gehouden, konden aldus hun wapens in bezit houden zonder een wettige reden te moeten aantonen (zie ook 3.2.2). Er werd daarom verwacht dat minder wapenbezitters zich tot de schietclubs zouden wenden in een poging hun wapens te kunnen houden.⁵² De beschikbare cijfers (tabellen 6.6 en 6.8) geven inderdaad aan dat de ledenaantallen vanaf 2008 begonnen te dalen.

Figuur 6.1. Ledenaantallen VSK, FROS(*) en URSTBf, 2005-2009.

Om de bovenstaande cijfers over ledenaantallen van schuttersverenigingen en schiet-sportfederaties juist te interpreteren moet steeds de belangrijke nuancering gemaakt worden dat er een onderscheid bestaat tussen verschillende soorten leden van schietclubs: enerzijds de schutters die over een sportschutterslicentie (of een vergunning voor recreatief schieten) beschikken en dus met vergunningsplichtige vuurwapens kunnen schieten, en anderzijds de schutters die met vrij verkrijgbare luchtdrukwapens schieten. Om te schieten met bepaalde categorieën luchtdrukwapens is geen sportschutterslicentie of vergunning vereist. Om te achterhalen hoeveel schutters in Vlaanderen met vergunningsplichtige vuurwapens schieten, moeten we naar andere statistieken kijken, in het bijzonder naar cijfers over het aantal afgeleverde sportschut-

terslicenties. Tabel 6.9 toont het aantal nieuw afgeleverde sportschutterslicenties die sinds de invoering van het sportschuttersdecreet in 2007 uitgereikt werden. Een sportschutterslicentie kan geldig zijn in één of meerdere wapencategorieën (pistool, revolver, geweer, ...).

Tabel 6.9. Aantal nieuw afgeleverde sportschutterslicenties,⁵³ per provincie, 2007-2009.

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Andere	Totaal
2007							
VSK	1211	652	1081	920	492	45	4401
FROS	806	298	196	90	204	2	1596
VLAS	1	290	2	80	0	3	376
FVHS	9	1258	0	3	16	0	1286
Totaal	2027	2498	1279	1093	712	50	7659
2008							
VSK	417	332	516	298	278	24	1865
FROS	271	81	241	115	139	3	850
VLAS	54	8	0	21	0	0	83
FVHS	1	21	0	0	1	0	23
Totaal	743	442	757	434	418	27	2821
2009							
VSK	287	184	306	228	183	24	1212
FROS	203	141	216	59	108	1	728
VLAS	1	27	0	10	0	0	38
FVHS	0	18	0	0	1	0	19
Totaal	419	370	522	297	292	25	1997
Totaal 2007-2009							12 477

Bron: Muyters, P., antwoord op schriftelijke vraag 329 van H. Schueremans d.d. 25 maart 2010, Vlaams Parlement.

Uit tabel 6.9 blijkt dat in 2007, het jaar waarin het nieuwe statuut voor de sportschutter geïntroduceerd werd, 7659 sportschutterslicenties uitgereikt werden. De jaren nadien werden er aanzienlijk minder licenties afgeleverd. Dat betekent dat de meerderheid van de Vlaamse sportschutters vrijwel onmiddellijk na de invoering van het nieuwe systeem een sportschutterslicentie aanvraag om hun sport te kunnen beoefenen. In de jaren 2007-2009 werden in totaal 12 477 sportschutterslicenties uitgereikt.

Sportschutterslicenties kunnen om verschillende redenen worden ingetrokken, geschorst of beperkt. Ten eerste kan een sportschutterslicentie ingetrokken worden op last van de gouverneur als die, om redenen van openbare orde, het recht tot het bezitten van vuurwapens van de houder van een sportschutterslicentie heeft ingetrokken. Ten tweede kan een sportschutterslicentie ook ingetrokken worden omdat een sport- schutter de jaarlijkse verlenging van zijn licentie niet tijdig in orde heeft gebracht. In Vlaanderen werden in 2009 488 sportschutterslicenties ingetrokken. In 2008 waren dat er 726. Het schorsen van sportschutterslicenties of het opleggen van beperkingen komt nauwelijks voor.

Tabel 6.10. Het aantal beslissingen tot schorsing, intrekking en beperking en het aantal jaarlijkse geldigverklaringen van sportschutterslicenties, 2007-2009.⁵⁴

	Schorsingen SSL	Intrekkingen SSL	Beperkingen SSL	Jaarlijkse geldigverklaringen
2007				
VSK	0	1 (*)	0	
FROS	0	1 (**)	0	
VLAS	0	0	0	
FBVS	0	119 (***)	0	
2008				
VSK	1	387	1	3963
FROS	0	210	0	1734
VLAS	0	54	1	315
FBVS	0	75	0	556
2009				
VSK	0	303	0	5273
FROS	0	122	0	2233
VLAS	0	18	0	382
FBVS	2	45	0	520

(*) op vraag van de gouverneur; (**) de schutter had ook een licentie bij een andere federatie; (***) van de 119 intrekkingen ging het in 118 gevallen om het niet laten valideren van de licentie, en in 1 geval op last van de gouverneur.

Bron: Anciaux, B., antwoord op schriftelijke vraag nr. 90 van Els Van Weert d.d. 15 januari 2009, zitting 2008-2009, Vlaams Parlement; Muyters, P., antwoord op schriftelijke vraag 329 van H. Schueremans d.d. 25 maart 2010, Vlaams Parlement; statistieken BLOSO, 11 mei 2010; en statistieken Kunsten en Erfgoed, 15 juli 2010.

Het is moeilijk na te gaan hoeveel vuurwapens in het bezit zijn van sportschutters. Uit statistieken van het Centraal Wapenregister wordt wel duidelijk dat er in maart 2010

27 000 wapens geregistreerd stonden op sportschutterslicenties ('statuut sportschutter').⁵⁵ Een meer omvattende blik op het wapenbezit van sportschutters is onmogelijk, omdat die wapens in verschillende categorieën in het wapenregister ingeschreven kunnen staan. Sportschutters schieten ten eerste ook met wapens die ze niet via de sportschutterslicentie kunnen bezitten, maar waarvoor ze reguliere wapenvergunningen moeten aanvragen. In het wapenregister staan die geregistreerd onder de categorie 'vergunning nieuwe wet'. Ten tweede kunnen sommige van hun wapens ook nog in de oude categorieën 'verweer- en oorlogswapens' en 'jacht- en sportwapens' geregistreerd staan, voor zover de administratieve behandeling van de regularisatie van deze wapens nog niet afgelopen is.

6.3 Wapens verzamelen

Het Belgische regime voor de controle op vuurwapens maakt het mogelijk dat particulieren en privaatrechtelijke musea vuurwapens kunnen aankopen en bezitten, met als doel een verzameling aan te leggen. Niet alleen bepaalt de wapenwet dat het verzamelen van wapens een wettige reden is om vuurwapens te bezitten (zie sectie 3.2.2), de wet voorziet ook in een statuut voor de verzamelaar als erkend persoon. De erkenning als privéverzamelaar, die verzamelaars bepaalde plichten oplegt maar ook mogelijkheden biedt om hun hobby uit te oefenen, bestaat sinds 1991, toen de oude wapenwet van 1933 aangepast werd.⁵⁶ Het statuut van de wapenverzamelaar werd verder uitgewerkt in de wapenwet van 8 juni 2006. In deze paragraaf wordt eerst de regelgeving met betrekking tot de wapenverzamelaars belicht, waarbij onder meer aandacht wordt geschonken aan de voorwaarden om een erkenning als verzamelaar te krijgen en aan de verplichting registers bij te houden. Daarna wordt uiteengezet welke verenigingen de belangen van de wapenverzamelaars vertegenwoordigen. Ten slotte maken we een inschatting van het aantal erkende verzamelaars en de aantallen vuurwapens die in het wapenregister geregistreerd staan als behorende tot een wapenverzameling.

6.3.1 *Het statuut van de erkende verzamelaar*

De wapenwet bepaalt dat personen die een verzameling van meer dan vijf vergunningsplichtige vuurwapens of van munitie willen aanleggen, zonder voor elk bijkomend wapen een afzonderlijke vergunning te moeten aanvragen, daartoe een erkenning als verzamelaar kunnen aanvragen bij de provinciegouverneur.⁵⁷ De erkenning kan pas worden uitgereikt als de verzamelaar al vijf vergunde wapens bezit.⁵⁸ Dat betekent dat de verzamelaar zijn eerste vijf vergunningsplichtige wapens alleen kan verwerven door afzonderlijke vergunningen aan te vragen voor elk van deze vijf wapens. Die

vergunningen kunnen verleend worden op basis van de wettige reden ‘de intentie een verzameling historische wapens op te bouwen’.⁵⁹ Deze wettige reden kan aangetoond worden met alle wettelijke middelen, bijvoorbeeld het lidmaatschap van een verzamelaarsvereniging of het bezit van andere wapens die tot hetzelfde thema behoren.

Om een erkenning als verzamelaar te kunnen krijgen, moet de aanvrager aan een aantal voorwaarden voldoen. Ten eerste moet hij bewijzen dat hij al vijf vergunde vuurwapens in zijn bezit heeft. Ten tweede mag hij niet geïnterneerd of veroordeeld geweest zijn, bijvoorbeeld wegens inbreuken op een reeks bepalingen in het strafwetboek en een reeks wetten waaronder de wapenwet, de wet op de wapenhandel, en de regelgeving betreffende de jacht en het sportschieten.⁶⁰ Ten derde moet hij een thema opgeven dat “de uitbreiding van (...) de verzameling rechtvaardigt en tevens beperkt”. Dit thema moet het verband aangeven tussen de verzamelde wapens. Het kan gaan over wapens die door eenzelfde producent gefabriceerd werden of die in een bepaald conflict of tijdens een bepaalde historische periode gebruikt werden. Het thema kan ook betrekking hebben op de technische kenmerken van de wapens. Aldus maakt het gekozen thema de kwantitatieve uitbreiding van de verzameling mogelijk, maar beperkt het tegelijk ook die uitbreiding: de erkende verzamelaar kan zijn verzameling niet willekeurig uitbreiden maar moet zich aan het door hem opgegeven thema houden. Daarom mag het thema niet te ruim zijn.⁶¹ De gouverneur heeft bovendien de mogelijkheid het opgegeven thema te beperken, indien het hem, in het licht van de openbare veiligheid, als te ruim of onverantwoord overkomt. De gouverneur kan het totale aantal toegelaten wapens ook beperken in functie van de omstandigheden waarin de wapens zullen worden opgeslagen. Bovendien zijn er ook beperkingen met betrekking tot vuurwapens die na 1945 geproduceerd zijn. De verzamelaar mag deze wapens in zijn verzameling houden, maar het is hem niet toegelaten meerdere exemplaren van eenzelfde model, kaliber en benaming te bezitten.⁶² Dit tot spijt van verzamelaars die het hierdoor moeilijker hebben om hun collectie uit te bouwen.⁶³

Met de erkenning kan de verzamelaar niet alleen vergunningsplichtige vuurwapens aankopen en bezitten, volgens de wapenwet kan hij ook sommige verboden wapens in zijn verzameling houden. Zo kan hij – uiteraard als ze passen binnen het thema van zijn verzameling – volautomatische vuurwapens bezitten, op voorwaarde dat de slagpin eruit verwijderd werd.⁶⁴ Om vrij verkrijgbare wapens (bijvoorbeeld historische wapens) te verzamelen, is in principe geen erkenning vereist.⁶⁵ De verzamelaar mag voor de wapens in zijn verzameling slechts munitie bezitten a rato van tien patronen per type wapen, tenzij de erkenning ook het verzamelen van munitie behelst.⁶⁶ Een verzamelaar mag met wapens uit zijn verzameling niet schieten, behalve voor het noodzakelijke onderhoud en testen van de wapens.⁶⁷ Voor de opslag van hun wapens zijn verzamelaars gebonden aan een reeks voorschriften. Zo moeten ze

de ruimte waarin ze hun wapens bewaren voorzien van voldoende stevige en beveiligde deuren, sloten en ramen, en een elektronisch alarmsysteem installeren.⁶⁸ De erkende verzamelaars moeten de wapens, de munitie alsook de losse onderdelen van wapens uit hun verzameling inschrijven in registers. Elk jaar moeten de erkende verzamelaars een kopie van hun registers overmaken aan de gouverneur ter controle.⁶⁹ De verzamelaars moeten bovendien inzage in hun registers verlenen wanneer de politiediensten daar om verzoeken. De registers moeten, bij het stopzetten van de verzameling, naar het Centraal Wapenregister worden gestuurd, zodat ze onderzocht kunnen worden.⁷⁰

6.3.2 *Verenigingen van wapenverzamelaars*

In België zijn een aantal verenigingen van wapenverzamelaars actief. De Belgische Vereniging voor Wapenverzamelaars (BVVW) werd opgericht in 2006 naar aanleiding van de invoering van de nieuwe wapenwet. Met de wet van 8 juni 2006 werd de Adviesraad voor Wapens in het leven geroepen, waarin zowel een Nederlandstalige als een Franstalige vertegenwoordiger van de verzamelaars moest zetelen. Omdat alleen vertegenwoordigers van verenigingen in de raad kunnen zetelen, werd door enkele verzamelaars het initiatief genomen een vereniging op te richten die een Nederlandstalige vertegenwoordiger kon afvaardigen naar de Adviesraad.⁷¹ De vereniging stelt zich tot doelen de belangen van de wapenverzamelaars te verdedigen, onder meer door te streven naar samenwerking met de bevoegde overheden, en het wapenpatrimonium te proberen vrijwaren.⁷² De vereniging is lid van de Foundation for European Societies of Arms Collectors (FESAC), een Europese vereniging die actief is als lobbygroep van wapenverzamelaars. De BVVW telt ongeveer 150 leden.⁷³ Die komen volgens het bestuur uit alle lagen van de bevolking, zijn doorgaans ouder dan 45 jaar, en hoofdzakelijk mannen.⁷⁴ In Vlaanderen is naast de BVVW ook 'Musket' actief, een vereniging die verzamelaars van antieke wapens, zowel blanke als vuurwapens, verenigt. Musket werd opgericht in 1979 en telt ongeveer 200 leden.⁷⁵ In het Franstalige landsgedeelte is de *Association belge des Collectionneurs* (ABC) actief. De ABC heeft in grote lijnen dezelfde doelstellingen als de BVVW, o.a. de belangen van de wapenverzamelaars verdedigen ten overstaan van de overheid en het wapenpatrimonium bewaren.⁷⁶

6.3.3 *Aantal verzamelaars*

In België zijn er naar schatting 900 erkende wapenverzamelaars.⁷⁷ Tabel 6.11 geeft een gedeeltelijk zicht op het aantal verzamelaars in België, per provincie. De cijfers geven aan dat Henegouwen en West-Vlaanderen veel erkende wapenverzamelaars of privé-musea tellen in vergelijking met andere provincies.

Tabel 6.11. Aantal erkende verzamelaars of privé-musea van wapens, per provincie, per juni 2010.

Provincie	Aantal erkenningen als wapenverzamelaar
Antwerpen	61
Brussel	29 ⁷⁸
Henegouwen	231
Limburg	39
Luik	n.o. ⁷⁹
Luxemburg	n.o.
Namen	61
Oost-Vlaanderen	81
Vlaams-Brabant	62
Waals-Brabant	61
West-Vlaanderen	119
Totaal	minstens 663

Bron: Provinciale wapendiensten Antwerpen, Brussel, Henegouwen, Limburg, Namen, Vlaams-Brabant, Waals-Brabant, West-Vlaanderen, en de Federale Wapendienst.

Tabel 6.12. Aantal in CWR geregistreerde wapens op erkenningen als verzamelaar.

Provincie	Aantal wapens in CWR op erkenningen als verzamelaar	
	2006	2010
Antwerpen	625	764
Limburg	553	1032
Oost-Vlaanderen	2538	4002
Vlaams-Brabant	796	1097
West-Vlaanderen	2279	4413
Brussel	846	1562
Henegouwen	3085	5156
Luik	461	860
Luxemburg	701	808
Namen	1403	1787
Waals-Brabant	384	637
Totaal	13 671	22 118

Bron: Federale Politie, Centraal Wapenregister (statistieken voor oktober 2006 en maart 2010).

Op basis van de statistieken van het Centraal Wapenregister kan nagegaan worden hoeveel wapens geregistreerd staan voor verzamelaars of privé-musea. In maart 2010 waren dat er 22 118 voor erkende verzamelaars. In zoverre het getal van 900 erkende verzamelaars correct is, betekent dit dat een Belgische wapenverzamelaar gemiddeld 24 tot 25 wapens in zijn verzameling heeft. Uit tabel 6.12 blijkt dat de provincies West-Vlaanderen en Henegouwen niet alleen de meeste erkenningen als verzamelaar tellen, maar dat in deze provincies ook de meeste wapens aanwezig zijn die geregistreerd staan op basis van een erkenning als verzamelaar of privé-museum. Ook de provincie Oost-Vlaanderen steekt er bovenuit.

Uit deze tabel blijkt ook dat het aantal wapens dat op erkenningen als verzamelaar geregistreerd staat, is toegenomen tussen 2006 en 2010. Het blijft vooralsnog onduidelijk hoe deze stijging verklaard kan worden. Mogelijk zijn er meerdere oorzaken, zoals de regularisatie van jacht- en sportwapens die voor 2006 vrij verkrijgbaar waren en na de invoering van de nieuwe wapenwet op de erkenning als verzamelaar werden ingeschreven; de overdracht van wapens door particulieren die door de strengere wapenwet hun wapens niet meer konden houden en deze daarom overdroegen aan een erkend persoon; en de mogelijkheid dat politiefunctionarissen partijen ingeleverde wapens niet lieten vernietigen maar ze in het CWR op hun eigen verzameling inschreven.⁸⁰

6.4 Historische en folkloristische activiteiten met vuurwapens

In Vlaanderen zijn schuttersgilden actief die jaarlijks traditionele, folkloristische schuttersfeesten organiseren, zoals de Oud-Limburgse schuttersfeesten. Deze schuttersgilden hebben zich verenigd in de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden, die erkend is als organisatie voor volkscultuur.⁸¹ Tijdens de traditionele schuttersfeesten wordt door de leden van de schuttersgilden met vuurwapens geschoten, zoals de buks.

Met betrekking tot het historische en folkloristische gebruik van vuurwapens gelden, naargelang de categorie vuurwapens waarmee geschoten wordt, specifieke regels. Indien het gaat over vrij verkrijgbare ‘historische, folkloristische en decoratieve’ wapens maakt de wapenwet een uitzondering op het gebruik van deze wapens. De bepaling dat met vrij verkrijgbare wapens niet geschoten mag worden tenzij men over een vergunning beschikt, geldt namelijk niet als deze wapens in “het kader van historische of folkloristische manifestaties” worden gebruikt.⁸² Daarom is het mogelijk om in het kader van traditionele schuttersfeesten met deze vuurwapens te schieten en wedstrijden te organiseren. Ook voor het folkloristisch schieten met vergunningsplichtige wapens werd een regeling uitgewerkt. Ten eerste kunnen leden van schuttersgilden het

regime van het sportschuttersdecreet volgen en een sportschutterslicentie aanvragen. Met deze licentie kunnen ze bepaalde wapens gebruiken zonder er een afzonderlijke wapenvergunning voor te moeten aanvragen bij de gouverneur. Om dat mogelijk te maken, werd de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden door de Vlaamse Regering gemachtigd om sportschutterslicenties te verlenen en theoretische en praktische proeven te organiseren. Op folkloristische schuttersfeesten wordt traditioneel echter door een breder publiek met vuurwapens geschoten dan alleen de schutters die de inspanning willen opbrengen om een sportschutterslicentie te halen. De schuttersgilden tellen immers ook veel leden die slechts enkele keren per jaar, in het kader van de traditionele schuttersfeesten, met vuurwapens willen schieten en niet op de regelmatige basis die het sportschuttersdecreet voorschrijft aan licentiehouders. Daarom werd voor deze schuttersfeesten een bijzondere regeling uitgewerkt. Het koninklijk besluit van 9 juli 2007 bepaalt dat de (normaal gezien vergunningsplichtige) vuurwapens “die eigendom zijn van een erkende vereniging die zich bezighoudt met statutair omschreven activiteiten van historische, folkloristische, traditionele of educatieve aard” beschouwd worden als vrij verkrijgbare wapens. Aldus maakt de wapenregelgeving het mogelijk dat de leden van schuttersgilden met vergunningsplichtige vuurwapens schieten zonder dat ze daarvoor over een wapenvergunning beschikken. De schuttersgilden moeten wel voldoen aan enkele voorwaarden:

- het schieten moet gebeuren in een erkende schietstand, onder het toezicht van een wapen- of schietmeester en onder de verantwoordelijkheid van de vereniging;
- de wapens moeten door de vereniging voorhanden worden gehouden en bewaard;
- de wapens mogen alleen ter beschikking worden gesteld met het oog op en tijdens de statutair omschreven activiteit, aan leden van de vereniging en occasionele genodigden;
- de vereniging moet de plaats en datum van haar activiteiten op voorhand aankondigen bij de lokale politie en de gouverneur.⁸³

In het koninklijk besluit van 9 juli 2007 werd ook de bepaling opgenomen dat deze regeling niet gold voor “enige vorm van sportschieten zoals bedoeld in de gemeenschapsdecreten terzake”. Dat was een probleem voor de schuttersgilden, omdat het bukschieten, dat traditioneel op de schuttersfeesten wordt beoefend, onder het sportschuttersdecreet viel. Het impliceerde dat schutters die tijdens de schuttersfeesten met de buks wilden schieten ook onder het toepassingsgebied van dat decreet vielen, en dus een sportschutterslicentie moesten aanvragen, wat de werking van de schuttersgilden en hun traditionele schuttersfeesten opnieuw dreigde te belemmeren. De Vlaamse decreetgever trad daarom op en bracht een wijziging aan in het sportschuttersdecreet. In het decreet werd ingeschreven dat het bukschieten een uitzondering op het decreet vormt en niet beschouwd wordt als een schietdiscipline waarvoor schutters over een sportschutterslicentie moeten beschikken.⁸⁴